

SMÅFÖRETAGS- BAROMETERN

*Sveriges äldsta och största undersökning av småföretagarnas
uppfattningar och förväntningar om konjunkturen*

GÄVLEBORGS LÄN

Innehåll

Småföretagsbarometern.....	2
Sammanfattning av konjunkturläget i Gävleborgs län	3
Det ekonomiska läget och Gävleborgs läns näringslivsstruktur	4
Småföretagsbarometern – Gävleborgs län	6
<i>Sysselsättning</i>	6
<i>Orderingång</i>	7
<i>Tackat nej till order</i>	9
<i>Omsättning</i>	10
<i>Konjunkturindikatorn</i>	11
Lönsamhetsutvecklingen	14
Expansionsutsikter och hinder för expansion	16
Konjunkturrisiker.....	18
<i>Politiska risker</i>	19
<i>Personliga risker</i>	19
Appendix Finansiering.....	20
<i>Bankens lokala förankring och bemötande</i>	21

Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om den närmaste framtiden. Underlaget för småföretagsbarometern utgörs av intervjuer med småföretag med minst en anställd och högst 49 anställda. Det är alltså företagens egen uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i redovisade index för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturindikator inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. I år är det 30 års jubileum för Småföretagsbarometern.¹ Denna gång omfattar undersökningen 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp på länsnivå. Vi kan således mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos rikets småföretag i samtliga län. De läsare som är intresserade av undersökningsmetodik och diagram kan hämta hem materialet från Företagarnas hemsida.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Sparbankernas Riksförbund och Företagarna. René Bongard, Rebecca Källström och Daniel Wiberg (Företagarna) är författare till denna publicering. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat.

Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små företagens stora betydelse för den svenska ekonomin.

Sparbankerna

Företagarna

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar minus procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalet för *sysselsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

¹ År 2014 gjorde vi ett uppehåll med undersökningen, så värdena för år 2014 är interpolerade.

Sammanfattning av konjunkturläget i Gävleborgs län

- **Småföretagskonjunkturen** i Gävleborg har vänt något nedåt sedan 2013 års mätning. Från att tidigare haft en konjunktur i nivå med riket i stort, uppvisar länet nu ett konjunkturindex strax under riksgenomsnittet. Det är framför allt industrisektorn som driver nedgången, medan tjänstesektorn haft en relativt stabil konjunktur sedan den senaste mätningen. Inför det kommande året räknar tjänstesektorn fortsatt med ungefär samma situation, medan industrisektorn förväntar sig en något starkare konjunktur.
- **Sysselsättningstillväxten** i Gävleborg har ökat sedan 2013 och ligger nu nästan i nivå med riket. Ökningen beror på att båda sektorer ökat takten i sysselsättningsutvecklingen sedan den tidigare mätningen. Gävleborgs netttotal ligger trots detta alltså strax under rikets netttotal för sysselsättningstillväxt. Småföretagens förväntningar för det kommande året är dock optimistisk, sysselsättningsutvecklingen i Gävleborg förväntas på ett års sikt återspegla riksgenomsnittet.
- **Orderingången** för Gävleborgs småföretag har minskat sedan den senaste mätningen och ligger nu under riksgenomsnittet. Förändringen beror på en minskad orderingång i båda sektorer, men drivs av lägre orderingångar i industrisektorn. Förväntningarna för det kommande året är relativt försiktiga i förhållande till orderingångar. Tjänstesektorn förväntar sig en något minskad orderingång på ett års sikt medan industrisektorn å sin sida förväntar sig något ökade orderingångar.
- **Omsättningstillväxten** i Gävleborgs län har minskat sedan den senaste mätningen, på grund av en tillbakagång i såväl industri- som tjänstesektorn. Omsättningsutvecklingen ligger nu under riksgenomsnittet och förväntningarna inför det kommande året är ganska försiktiga. Nettotalet för omsättningen förväntas totalt sett ligga kvar på dagens nivåer under det kommande året, i jämförelse med riket där omsättningstillväxten förväntas öka.
- **Tillväxten av lönsamheten** för småföretagen i Gävleborgs län har endast ökat något sedan den senaste mätningen men länets småföretagare har trots detta idag rikets lägsta lönsamhetstillväxt. Bilden är dock splittrad, samtidigt som 32 procent av Gävleborgs företag har upplevt en ökad lönsamhet det senaste året har 24 procent av företagen upplevt en minskad lönsamhet under samma period. Tjänsteföretagen har en bibehållen lönsamhetsutveckling, fortsatt under rikssnittet, sedan den senaste mätningen och förväntar sig en marginellt ökad lönsamhetsutveckling på ett års sikt. I industrisektorn närmar sig nettotalet för lönsamhet nu noll, vilket innebär att det nu är ungefär lika många som anger en positiv som negativ lönsamhetsutveckling. På ett års sikt tror industriföretagen dock på en positiv lönsamhetsutveckling och länets sammanlagda netttotal förväntas även öka till 14 från dagens netttotal på 8.

- Företagen i Gävleborgs län upplever något sämre möjligheter att växa framöver än riksgenomsnittet. Trots detta anser 62 procent av företagen i länet att de har **goda utsikter att expandera** på sikt.
- De två främsta **tillväxthindren** hos småföretagen i Gävleborgs län är höga arbetskraftskostnader och tuff konkurrens. Svårigheter att hitta lämplig arbetskraft kommer på tredje plats, 15 procent av företagen anger detta som det viktigaste tillväxthindret.
- Den största **konjunkturrisken** enligt företagen i Gävleborg är den svenska ekonomiska utvecklingen. Löneökningar upplevs som den näst största konjunkturrisken, följt av ränte- och valutakostnader på tredje plats. Potentiellt höjda arbetskraftskostnader och arbetsgivaravgifter och ökade skattekostnader upplevs som de mest betydande politiska riskerna. En större andel av företagen i Gävleborgs län än i riket upplever också oförutsedda krav för tillstånd och tillsyn som en betydande politisk risk. Liksom i riket som helhet upplever företagen i Gävleborgs län att den största personliga risken för företaget är ifall en ägare blir långvarigt sjuk.

Det ekonomiska läget och Gävleborgs läns näringslivsstruktur

Under 2014 och i början av 2015 växte BNP och sysselsättningen i Sverige med stöd av växande inhemsk efterfrågan som i huvudsak byggde på stabil konsumtion. Sveriges exportsektor har dock haft en mindre positiv utveckling, samtidigt har efterfrågan gradvis förbättras därmed kommer investeringar och ökad export att bidra till att läget förbättras. Efterfrågan i Europa kan förväntas fortsätta att förbättras något, om ingen allvarlig störning inträffar.

Den tröga exporttillväxten har flera skäl. När det gäller geografisk specialisering har Sveriges exportföretag drabbats av de vikande marknaderna i flera av de viktigaste mottagarländerna i EU. Sveriges export är starkt beroende av de andra EU-länderna eftersom nästan 70 procent av den svenska exporten går till EU.

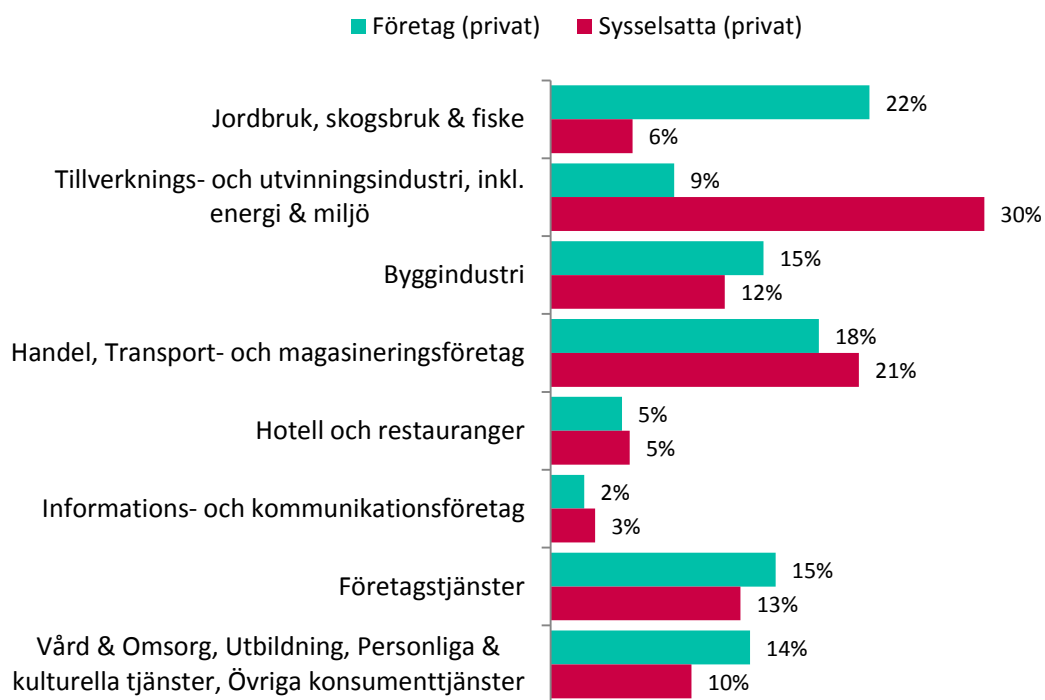
Sysselsättningen återhämtade sig snabbare i Sverige än i de övriga EU-länderna efter finanskrisen. Men eftersom arbetskraften växer har arbetslösheten legat fast på cirka 8 procent under flera år, och är särskilt hög bland lågutbildade unga. Arbetsmarknadsläget är därför speciellt bekymmersamt för grupper som står längre från arbetsmarknaden.

Läget i näringslivet kan alltså sammanfattas som något starkare. Konjunkturläget för tjänstesektorn bidrar positivt till uppgången, medan industrisektorn påverkar negativt. Sysselsättningen har sammantaget ökat och utvecklingen kan vara positiv framöver om inte något konjunkturrhämmande inträffar. Även anställningsplanerna framöver är mer optimistiska än vid föregående mätning.

Tabell 1. Näringslivsstrukturen i Gävleborgs län²

Gävleborgs län	Företag	Arbetsställen	Sysselsatta
Totalt	13 866	17 060	115 980
Offentlig verksamhet	74	1 127	39 030
Övrig verksamhet	764	948	4 695
Privata företag	13 028	14 985	72 255
<i>andel privata företag av totala antalet</i>	94,0%	87,8%	62,3%
<i>andel småföretag av privata företag</i>	99,1%	99,0%	67,8%

Figur 1 Fördelning av privata företag per bransch, antal företag och sysselsatta, 2013 (källa: SCB)

² Statistiken avser företag med minst 1 sysselsatt person, år 2013. Med småföretag avses 1-49 sysselsatta. Källa: SCB

Småföretagsbarometern – Gävleborgs län

Sysselsättning

Sysselsättningsstillväxten i Gävleborg har ökat sedan 2013 och ligger nu nästan i nivå med riket. Ökningen beror på att båda sektorerna, men framförallt tjänstesektorn, ökat takten i sysselsättningsutvecklingen sedan den tidigare mätningen.

Gävleborgs netttotal landar på 8, vilket är strax under nettotalet för sysselsättningsstillväxten i riket (9). Ett netttotal över noll betyder det att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Eftersom länet har ett positivt netttotal (8) innebär det att sysselsättningen totalt sett ökar i länets företag.

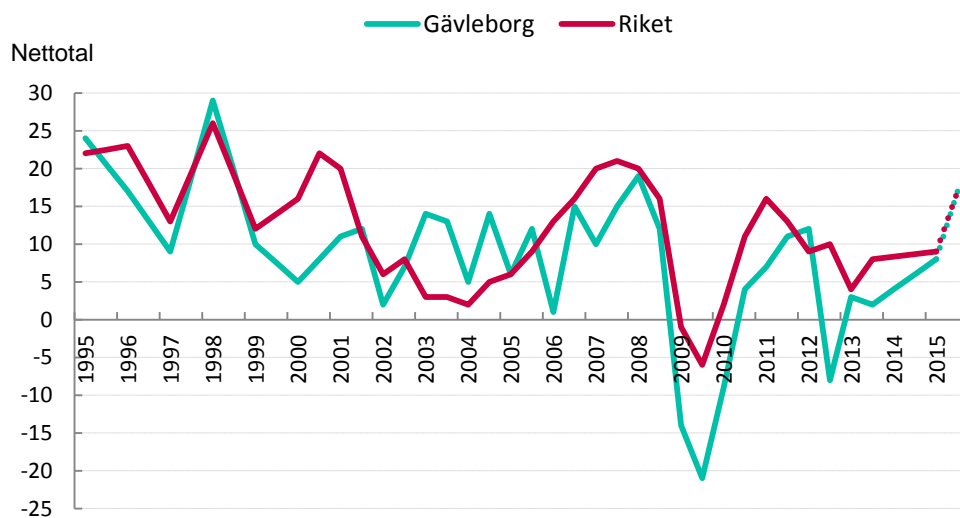
Utvecklingen ser dock olika ut bland länets småföretagare. Samtidigt som 22 procent av länets företag har ökat antalet anställda, har 14 procent minskat personalstyrkan under det senaste året. Företagens förväntningar för det kommande året är dock optimistisk, nettotalet i Gävleborg på ett års sikt är i linje med rikets genomsnittliga förväntningar om ett netttotal på 17.

Sysselsättning

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Personer som deltar i vissa arbetsmarknadspolitiska åtgärder inkluderas också som sysselsatta. Ett alternativt mått är sysselsättningsgrad, vilken mäter andelen av den arbetsföra befolkningen som är sysselsatta.

Sysselsättningen är av stor betydelse för den ekonomiska utvecklingen. Med fler i arbete kan vi producera mer och hushållens inkomster växer. Dessutom minskar statens utgifter bland annat genom att arbetslösheten kostar mindre samtidigt som skatteintäkterna ökar.

Figur 2 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Gävleborgs län och riket 1995-2015

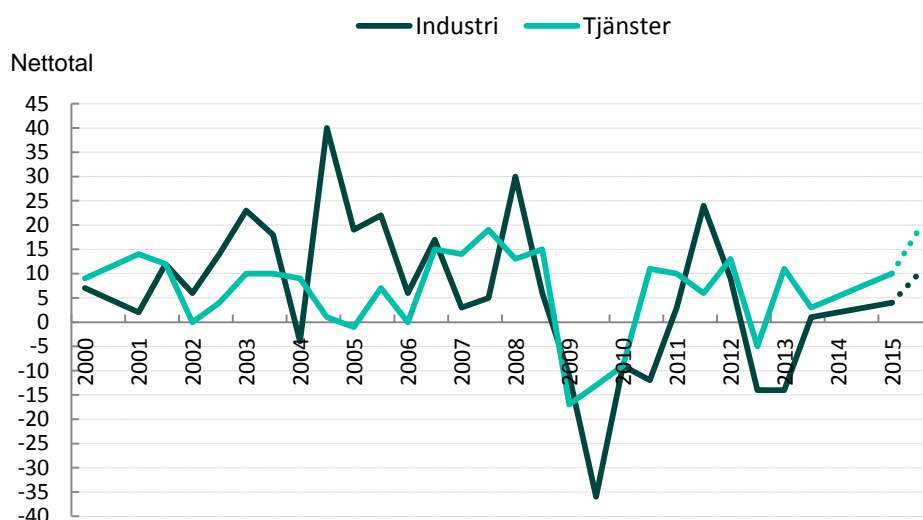
Inom såväl industri- som tjänstesektorn har sysselsättningsutvecklingen alltså totalt sett ökat sedan 2013, samtidigt som utvecklingen ser ganska olika ut bland länets företag. Totalt uppger 22 procent av företagen att de ökat i personal, medan 14 procent minskat antalet anställda.

Inom industrin har 25 procent ökat personalstyrkan samtidigt som 21 procent minskat i personal. Nettotalet för industrins sysselsättning ligger nu på 4, vilket är lägre än riksgenomsnittet (11).

Inom tjänstesektorn har utvecklingen varit starkare och man uppvisar ett nettotal på 9, vilket är på samma nivå som riket. 22 procent av tjänsteföretagen har ökat antal anställda medan 12 procent har minskat i personal.

Förväntningarna framåt är optimistiska och företagen tror på en fortsatt ökad sysselsättning kommande året. Nettotalet förväntas ligga på 17 på ett års sikt, vilket är på samma nivå som riket (17). Båda sektorerna planerar att öka personalstyrkan.

Figur 3 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Gävleborgs län, industri- och tjänstesektor 2000-2015

Orderingång

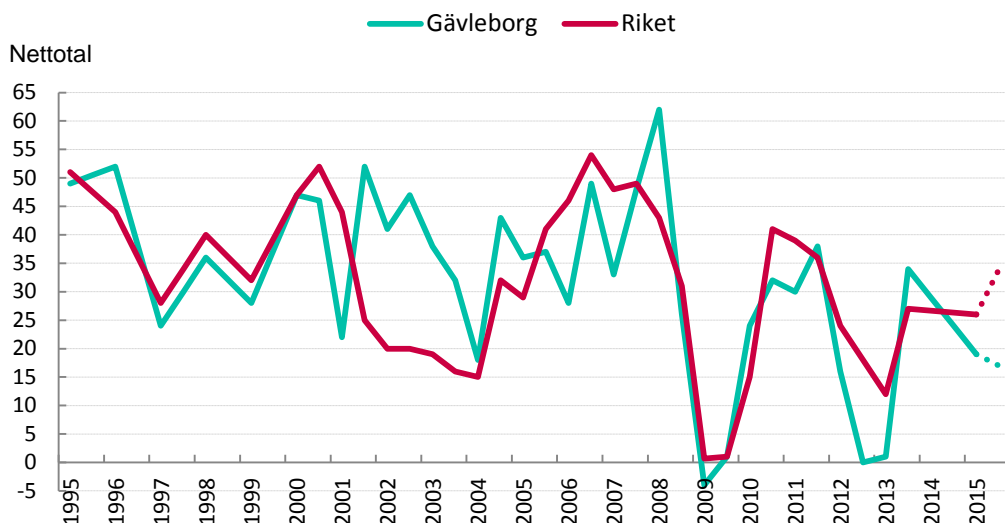
Orderingången för länets småföretag har minskat sedan hösten 2013, från ett nettotal på 34 har orderingången idag ett nettotal på 19. Därmed ligger länets småföretagares orderingångar under riksgenomsnittet på 26.

Förändringen beror på en minskad orderingång i båda sektorerna, men drivs främst av minskade orderingångar i industrisektorn. Sammantaget i länet är det 37 procent av småföretagen som uppger en ökande orderingång under det senaste året, medan 18 procent anger en vikande orderingång.

Orderingång

Med orderingång menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period.

Figur 4 Orderutveckling (nettotal) i Gävleborgs län och riket 1995-2015

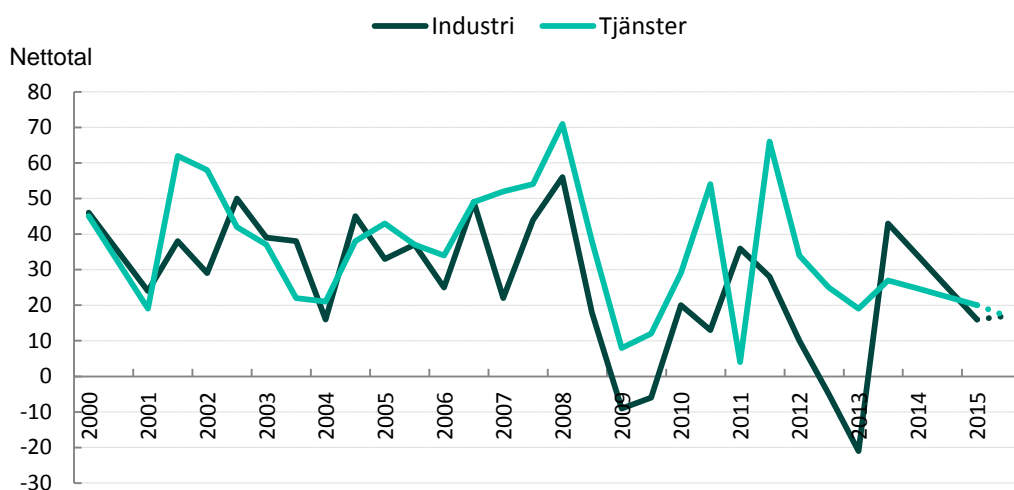

Inom tjänstesektorn har nettotalet för orderingången minskat från 27 (år 2013) till 20. Nästan fyra av tio tjänsteföretag har haft en ökad orderingång, medan 16 procent har haft en minskad orderingång under det senaste året. Tjänstesektorn ligger alltså totalt sett under rikets genomsnittliga nettotal (24) för orderingångar inom tjänstesektorn.

Inom industrisektorn har orderingången vänt nedåt från 2013 års nettotal på 43 till dagens 16. Drygt 40 procent av industriföretagen har haft en ökad orderingång, medan en fjärdedel har minskat sin orderingång det senaste året. Industrisektorn ligger således idag under rikets genomsnittliga nettotal (32) för orderingångar.

Förväntningarna för det kommande året är försiktiga i förhållande till orderingångar. Tjänstesektorns förväntar sig en minskad orderingång, motsvarande ett nettotal på 17, på ett års sikt. Industrisektorn förutspår å sin sida något ökade orderingångar, även där till ett framtida nettotal på 17.

Figur 5 Ordergång (netttotal) i Gävleborgs län, industri- och tjänstesektor 2000-2015

Tackat nej till order

I Gävleborgs län har 28 procent av företagen har tvingats tacka nej till order under det senaste året. Den huvudsakliga anledningen är att företagen uppger att de redan har mer att göra än de hinner med (57 procent av de som tackat nej) men även arbetskraftsbrist anges av många (10 procent) som en anledning.

Omsättning

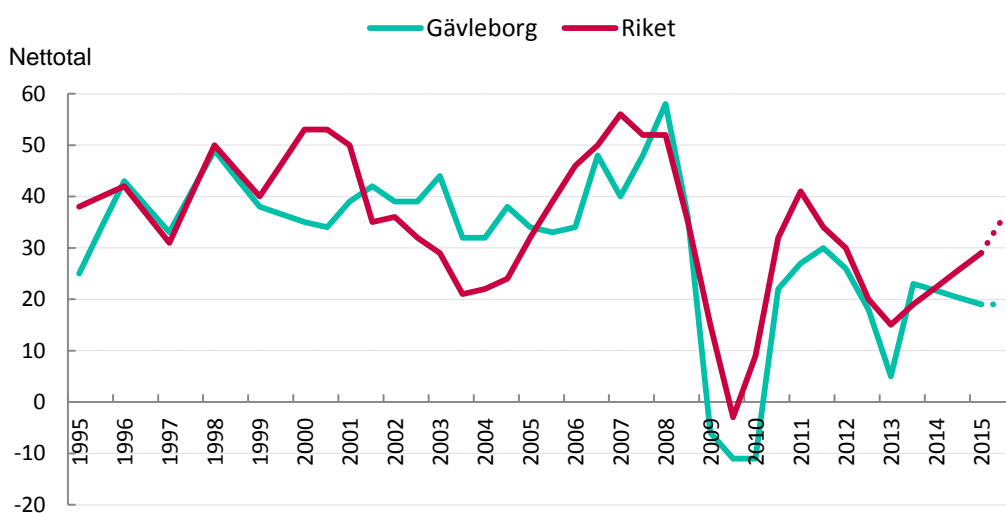
Omsättningstillväxten i Gävleborgs län har minskat sedan den senaste mätningen 2013, från nettotalet 23 till dagens nettotal på 19. Detta orsakas av minskade nettotal i såväl industri- som tjänstesektorn. Omsättningsutvecklingen bland Gävleborgs företagare ligger således under landets genomsnittliga utveckling (nettotalet 29). Förväntningarna inför kommande år är försiktiga. Totalt sett tror företagen i Gävleborg på en bibehållen omsättningstillväxt de kommande tolv månaderna. Nettotalet för omsättningen förväntas alltså ligga kvar på 19, i jämförelse med riket i genomsnitt, där nettotalet förväntas öka till 36.

Omsättning

Ett företags omsättning är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

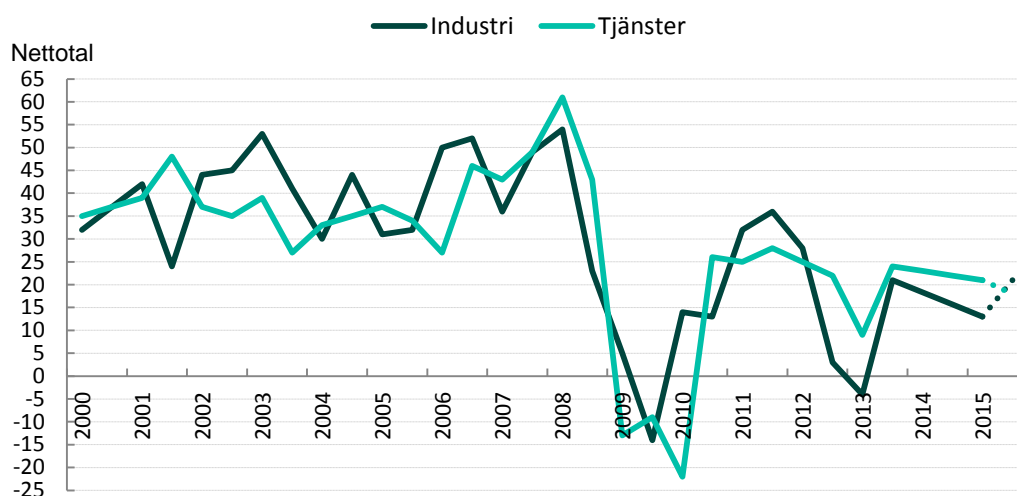
Resultaträkningen visar företagets intäkter och kostnader under räkenskapsåret. Resultaträkningen visar alltså om företaget har gått med vinst eller förlust.

Figur 6 Omsättningsutveckling (nettotalet) i Gävleborgs län och riket 1995-2015

Industrisektorn har alltså upplevt en inbromsad tillväxt i omsättningen och går från ett nettotal på 21 till ett nettotal på 13. Tjänstesektorn har upplevt en liknande inbromsning, där nettotalet gått från 24 vid den senaste mätningen år 2013, till ett nettotal på 21 idag. ett liknande sätt Nettotalet före industrisektorn i Gävleborgs län är betydligt under riksgenomsnittet (13 jämfört med 33). Inför det kommande året är industriföretagen dock relativt sett mer optimistiska än tjänsteföretagen och spår en ökad omsättningsutveckling till nettotalet 18.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Gävleborgs län, industri- och tjänstesektor 2000-2015

Konjunkturindikatorn

Nu har vi gått igenom utvecklingen av sysselsättning, ordergång och omsättning för länets småföretag. Genom att addera netttotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet. I 2015 års mätning är konjunkturindikatorn för länet 47, jämfört med rikets indikator på 64.

Sammantaget kan det konstateras att konjunkturen för småföretagen i Gävleborgs län försämrades dramatiskt 2008- 2009. Från att år 2007 ha nått ett värde på cirka 140, bottnade index hösten 2009 med ett värde på -31.

Det är tydligt att botten är passerad och återhämtningen tros fortsätta under det kommande året. Konjunkturindikatorn spås stiga även framöver, även om denna positiva utveckling kan vändas av en försvagad konjunktur i Sverige eller i vår omvärld.

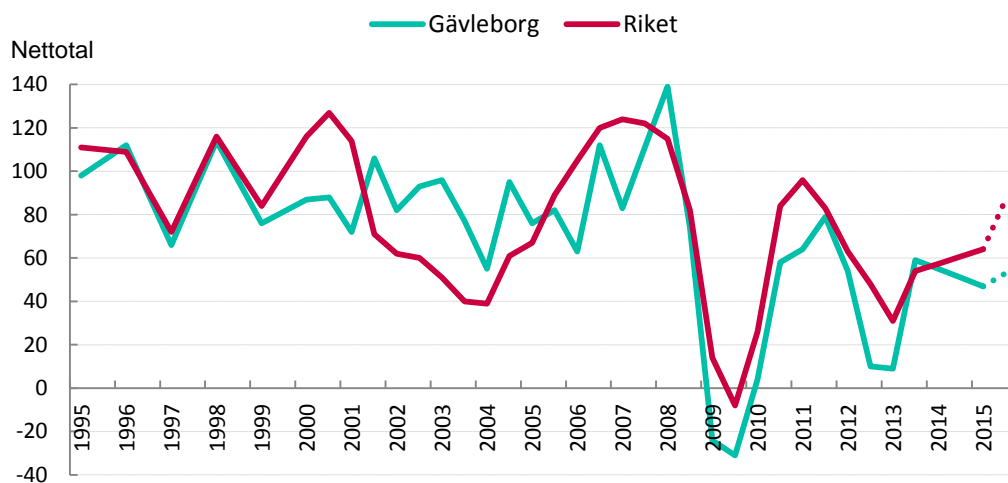
Konjunktur

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det rådande ekonomiska tillståndet i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när industrin har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att det är låg arbetslöshet och investeringarna ökar.

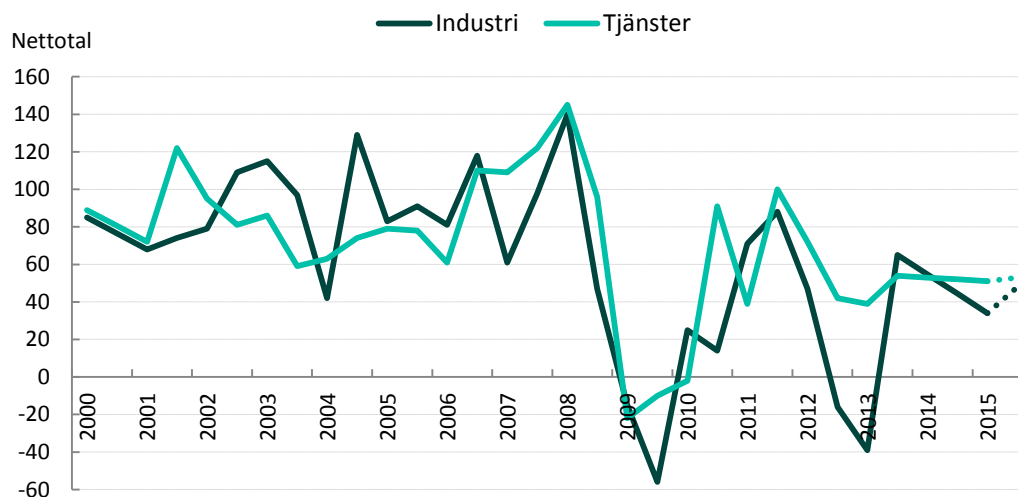
Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfrågan på deras varor eller tjänster, har de svårt att behålla personal och göra nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

Figur 8 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Gävleborgs län och riket 1995-2015

Under det kommande året räknar tjänstesektorn i Gävleborg med ihållande konjunktornivåer, där indikatorn förväntas stiga från 51 till 53. Industrin, räknar med en något bättre återhämtning, från dagens 34 till en indikator på 48 på ett års sikt. Totalt sett förväntas en uppgång till 53, vilket fortsatt är en bra bit under rikets genomsnittliga indikator på 87.

Figur 9 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Gävleborgs, industri- och tjänstesektor 2000-2015

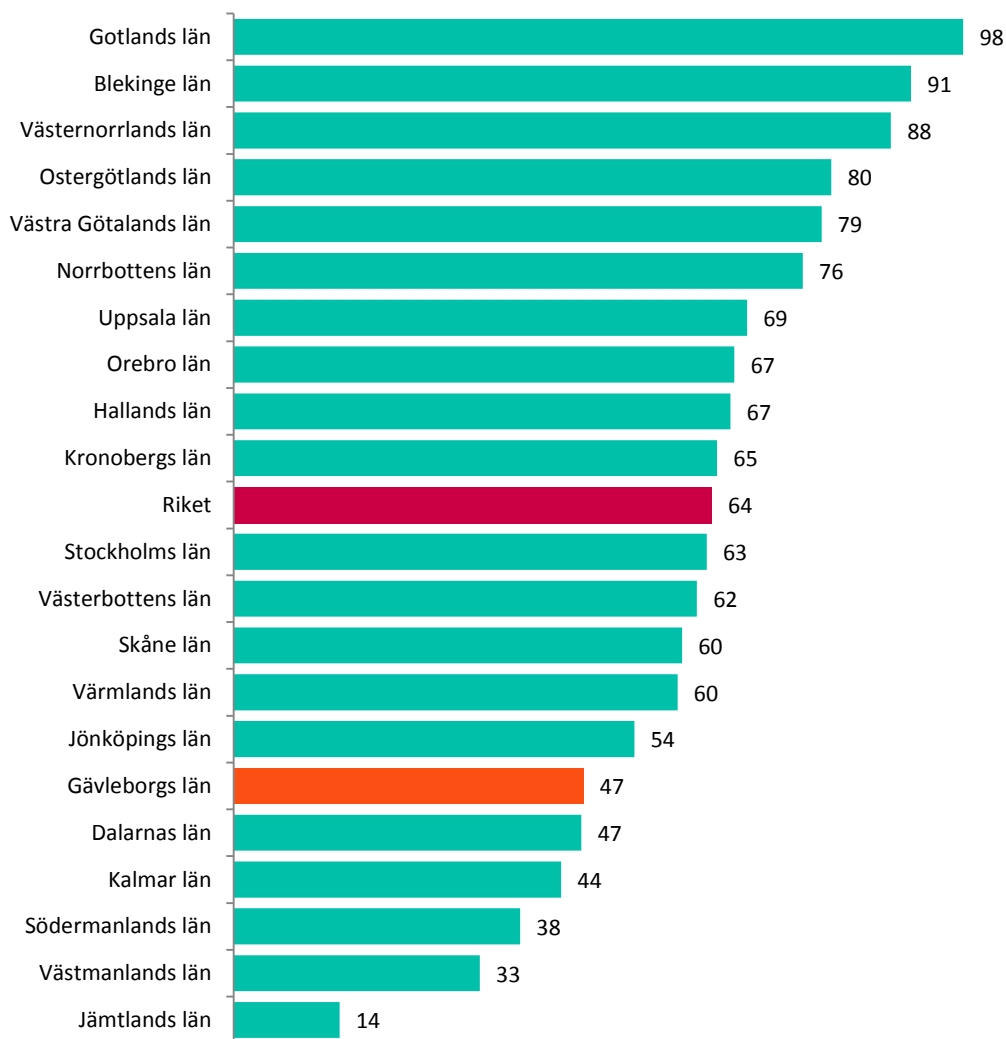
Småföretagsbarometerns resultat bekräftas i stort av Konjunkturinstitutet, som kontinuerligt analyserar hushållens och företagens syn på det ekonomiska läget.

Enligt Konjunkturinstitutet har konfidensindikatorerna för bygg- och anläggningsverksamhet, detaljhandel och privata tjänstenärningar stigit. Samtidigt har

tillverkningsindustrins konfidensindikator fallit. Även hushållens konfidensindikator minskade mellan mars och april enligt Konjunkturinstitutets mätningar. För bygg- och anläggningsverksamhet och detaljhandel visar konfidensindikatorerna på ett starkare läge än normalt, medan tillverkningsindustrins konfidensindikatorer hamnar på nivåer under det historiska genomsnittet. Läget i de privata tjänstenäringarna är något starkare än normalt.

För den sammanvägda konjunkturindikatorn placerar sig Gävleborgs län under riksgenomsnittet. En trolig förklaring är det lokala näringslivets industristruktur. Placeringen tyder också på att det lokala företagsklimatet även fortsättningsvis behöver utvecklas och värnas på regional nivå.

Figur 10 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (netttotal) 2015

Lönsamhetsutvecklingen

Lönsamheten dikterar till stor del företagens möjligheter till att växa genom investeringar och nyanställningar. Länets samlade netttotal för lönsamhet har stigit marginellt, från 6 till 8, sedan den senaste mätningen (år 2013). Dagens netttotal (8) är det lägsta i riket. Fast 32 procent av Gävleborgs företag har upplevt en ökad lönsamhet under de senaste tolv månaderna, har 24 procent av företagen samtidigt upplevt en minskad lönsamhet.

Tjänsteföretagens lönsamhet ligger kvar på nettotalet 10, och har alltså en bibehållen lönsamhetsutveckling sedan 2013 och under rikssnittet på 18. Tjänsteföretagen förväntar sig en marginellt ökad lönsamhetsutveckling på ett års sikt, då nettotalet tros ha klättrat till 13.

I industrisektorn har nettotalet för lönsamhet ökat från -6 till strax under noll under perioden, dvs. det är nu ungefär lika många som uppger positiv som negativ lönsamhetsutveckling. Läget har alltså förbättrats något jämfört med 2013, men ligger fortfarande lågt och långt under riksgenomsnittet för industriföretagen, där nettotalet för lönsamhet är 18. På ett års sikt tror industriföretagen på en positiv lönsamhetsutveckling, där nettotalet förväntas öka till 16.

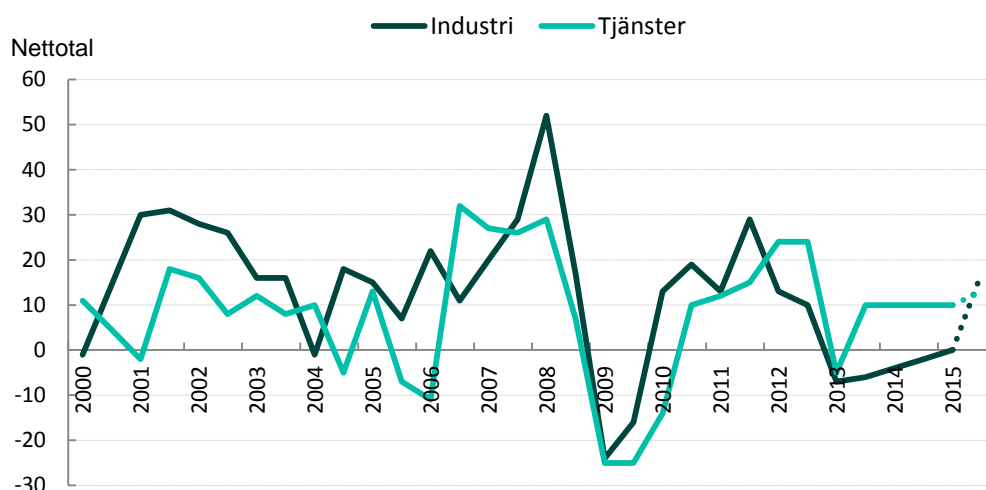
Lönsamhet

Om man är intresserad av att se om ett företag har gått bra eller dåligt räcker det inte bara med att titta på hur stor vinsten är räknat i kronor och ören. Vinsten, eller resultatet, måste ställas i relation bland annat till företagets storlek, när denna typ av mer relativt mått på vinst avses talar man om företagets lönsamhet.

På ett års sikt förväntas länets totala netttotal öka till 14 från dagens netttotal på 8. Detta ligger fortsatt under rikets genomsnittliga förväntningar på 27. Den försiktiga optimismen återspeglar sig också på sektornivå, där ungefär en tredjedel av länets företag tror på en ökad lönsamhet under det kommande året (35 procent av industriföretagen och 31 procent av tjänsteföretagen). Samtidigt tror ungefär hälften så många på en minskad lönsamhet under det kommande året, vilket återspeglas i prognosen för nettotalet för lönsamhet, se ovan.

Utvecklingen framöver försiktigt positiv ut, men förväntningarna ligger fortsatt under rikets nivåer. Länet har idag rikets lägsta netttotal för lönsamhet.

Figur 11 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Gävleborgs län, industri- och tjänstesektor 2000-2015

Företagens prisförväntningar

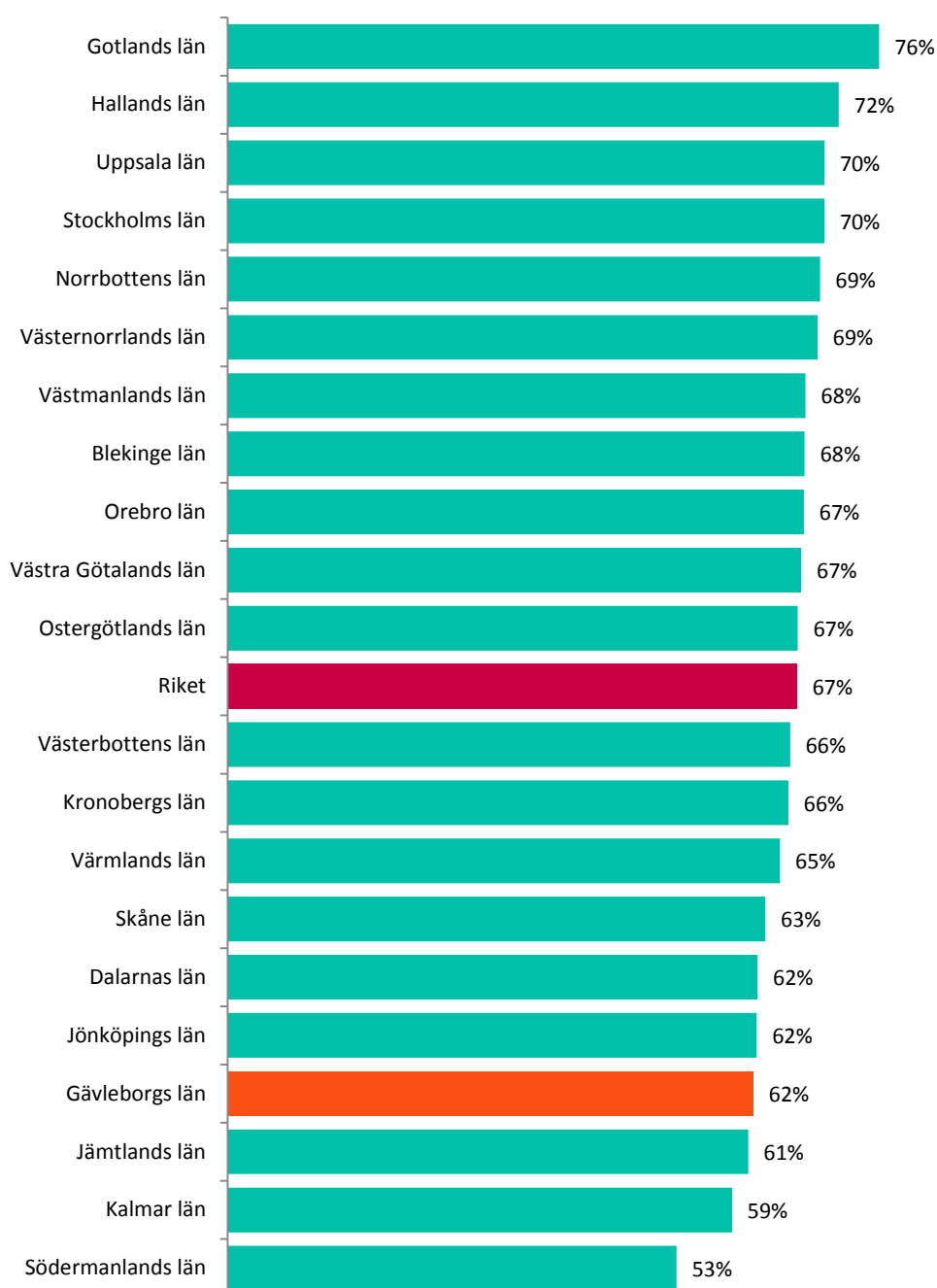
Företagen i Gävleborg ser något lägre utsikter för prishöjningar än genomsnittet för riket. Av industriföretagen tror 31 procent av företagen på prisökningar och av tjänsteföretagen 33 procent. Inom industrin i riket som helhet är det 34 procent av företagen som tror på högre priser på riksnivå, motsvarande siffra för tjänstesektorn är 36 procent.

Prisutvecklingen för de svenska företagens varor tyder inte på några större problem med konkurrenskraften jämfört med våra handelspartners. Även om den reala effektiva växelkursen ökade mellan 2010 och 2013. Sedan 2014 har Riksbanken kraftigt ställt om penningpolitikens utformning med bl.a. negativ reporänta. Omfattande köp av statsobligationer har också bidragit till en svagare krona. Förhoppningen är att detta ska ge exporten en skjuts framåt och därmed bidra till en positiv prisutveckling framöver.

Expansionsutsikter och hinder för expansion

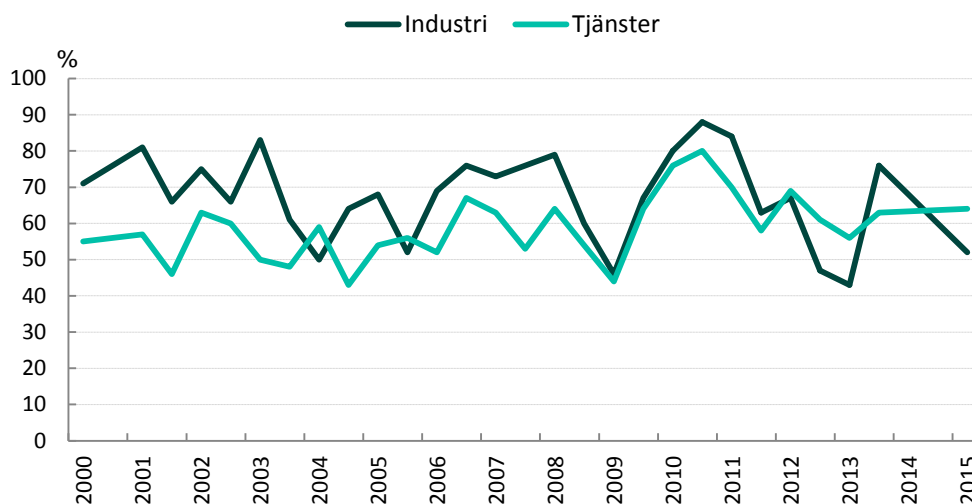
Företagen i Gävleborgs län upplever sämre möjligheter att växa framöver än riksgenomsnittet. Trots detta anser 62 procent av företagen i länet att de har goda utsikter att expandera på sikt.

Figur 12 Företagens expansionsutsikter (netttotal) per län och i riket 2015

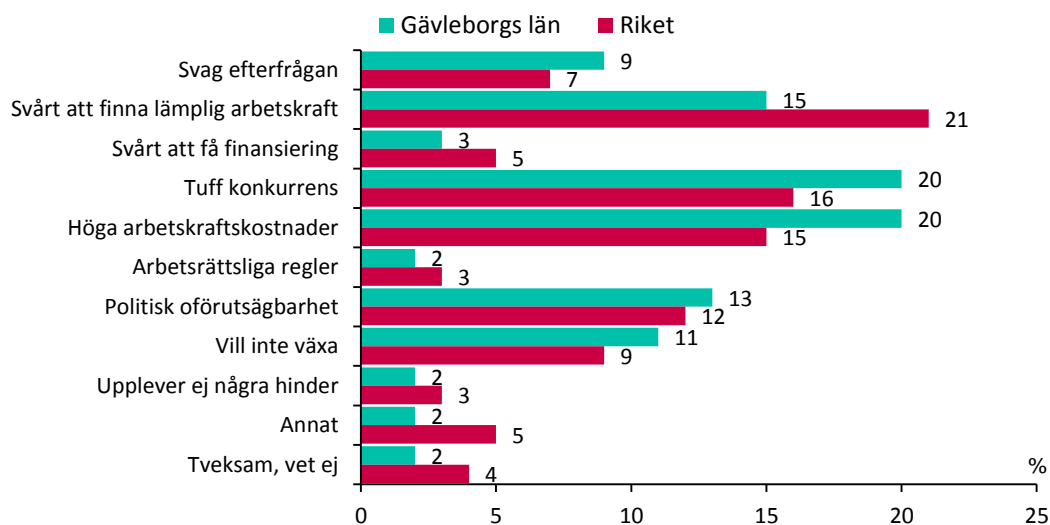
Tjänsteföretagen har en mer positiv syn på framtidsutsikterna än industriföretagen. Bland industriföretagen ser 52 procent goda expansionsutsikter, jämfört med 64 procent av tjänsteföretagen.

Figur 13 Expansionsutsikter (netttotal) i Gävleborgs län, industri- och tjänstesektorn 2000-2015

Höga arbetskraftskostnader och tuff konkurrens är de två största hindren för tillväxt som småföretag i Gävleborg upplever. Totalt anger 40 procent av företagen dessa två hinder som störst. Svårigheter att hitta lämplig arbetskraft kommer på tredje plats, 15 procent av företagen anger detta som det viktigaste tillväxthindret. Även politisk oförutsägbarhet och en ovilja till att växa är ett vanligt hinder för småföretagen, 13 respektive 11 procent anger dessa skäl som de största hindren för tillväxt.

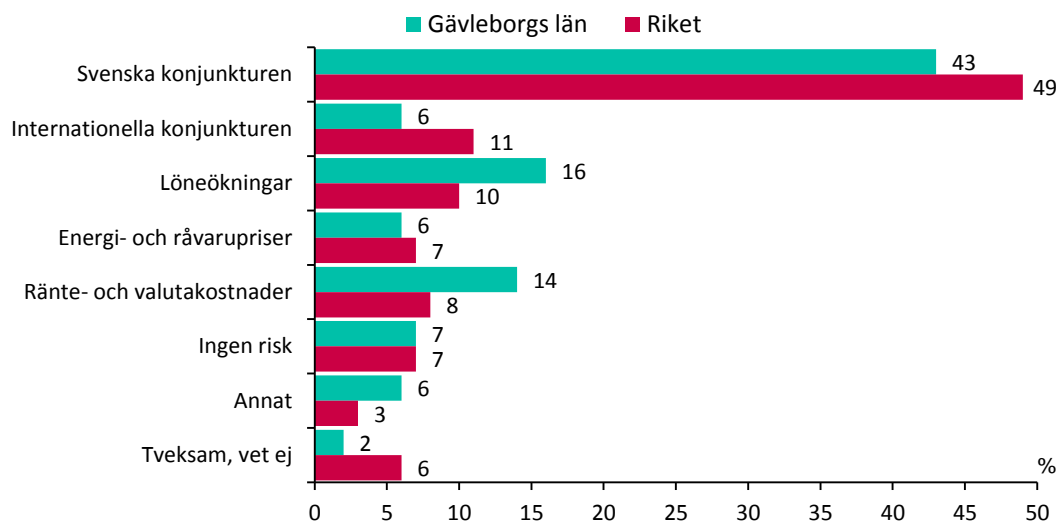
Figur 14 Tillväxthinder enligt företagen i Gävleborgs län och i riket 2015 (procent)

Konjunkturrisker

Den svaga inhemska konjunkturen är den största konjunkturrisken enligt 43 procent av länets företag. Löneökningar är den näst största konjunkturrisken som Gävleborgs företagare upplever, följt av ränte- och valutakostnader på tredje plats. De två senare riskerna ses också som ett större problem av småföretagen i Gävleborg än genomsnittet för resten av riket.

Figur 15 Vilken anser du är den största konjunkturrisken för ert företag?

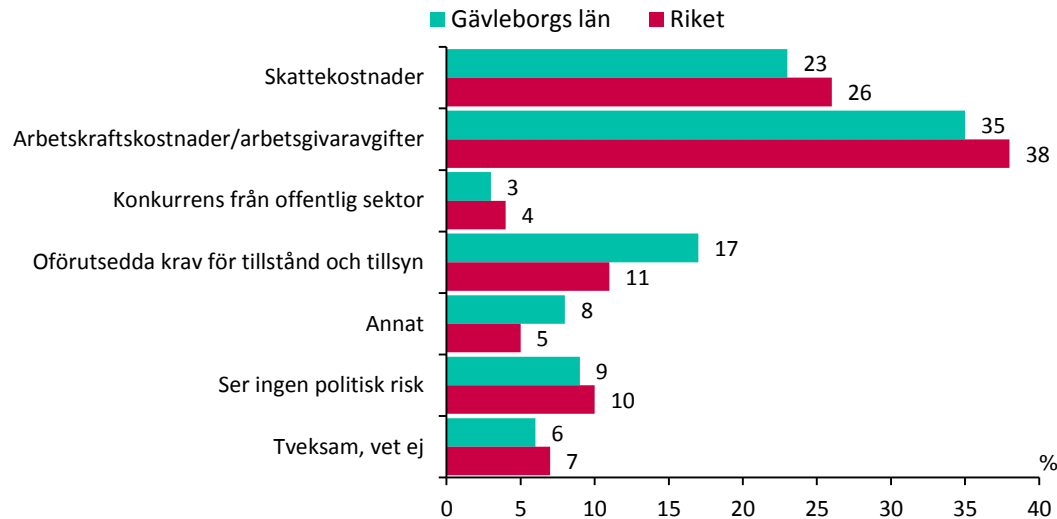
Trots att konjunkturen förbättrats avsevärt och företagen är fortsatt optimistiska, finns en viss osäkerhet om denna optimistiska bild kommer att förverkligas. Exempel på osäkerheter som kan påverka konjunkturåterhämtningen är kraftiga pris- och kostnadsökningar samt brist på lämplig arbetskraft.

För att fördjupa förståelsen kring företagens syn på konjunkturläget och risker som påverkar företaget, ställdes kompletterande frågor om politiska risker och personliga risker.

Politiska risker

Potentiellt höjda arbetskraftskostnader och arbetsgivaravgifter upplevs som den största politiska risken av företagen i Gävleborgs län. Även ökade skattekostnader upplevs som en betydande politisk risk. En större andel av företagen i Gävleborgs län, än i riket, upplever också oförutsedda krav för tillstånd och tillsyn som en politisk risk.

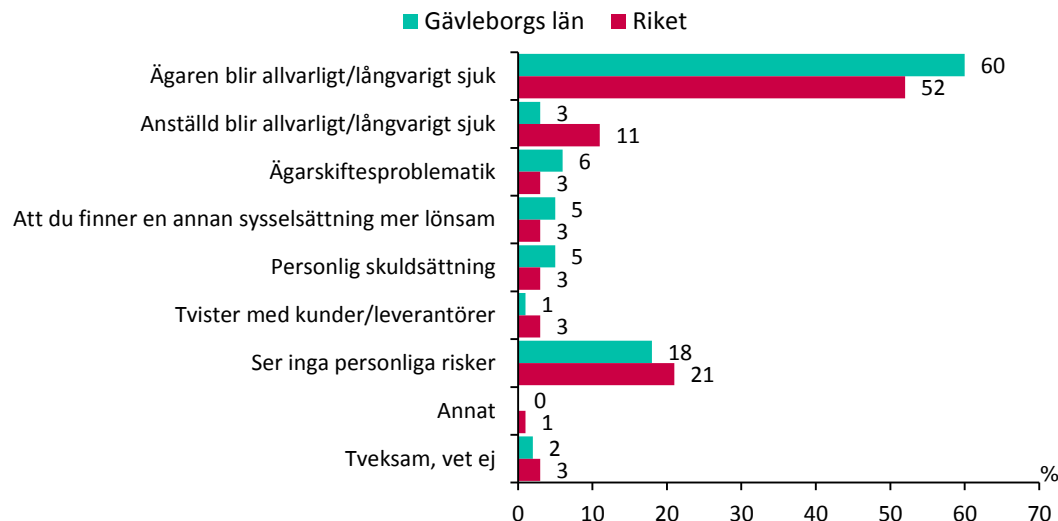
Figur 16 Vilken anser du är den största politiska risken för ert företag?

Personliga risker

Liksom i riket som helhet upplever företagen i Gävleborgs län att den största personliga risken för företaget är ifall en ägare, eller ägaren blir långvarigt sjuk. I Gävleborgs län anser också dubbelt så många företag jämfört med riket som helhet att personliga risker i samband med generations- och ägarskifte är den största personliga risken viktigast.

Figur 17 Vilken anser du är den största personliga risken för ert företag?

Appendix Finansiering

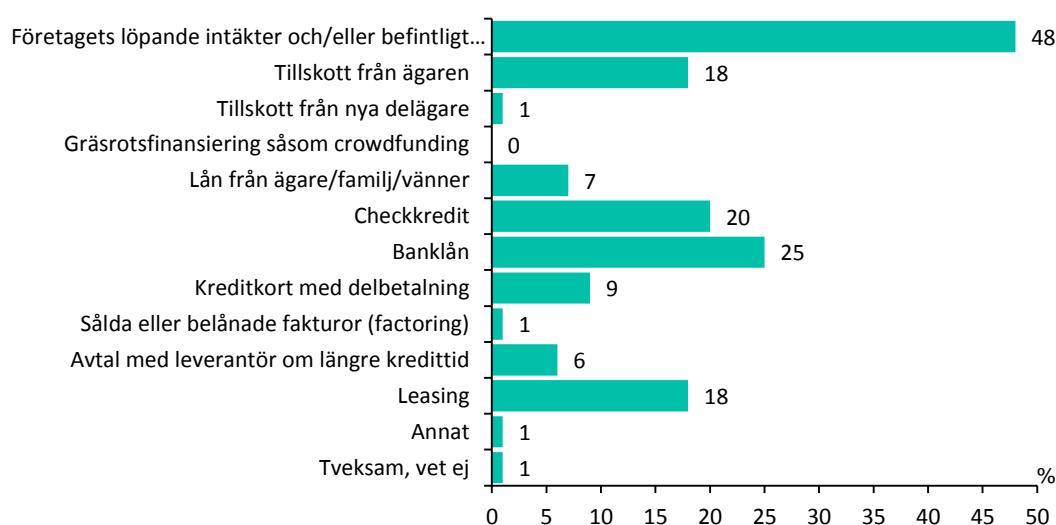
Finanskrisen slog kraftigt mot de små företagens möjligheter att finansiera sig. Även nu flera år efter finanskrisen anser många småföretag att det är svårt att få extern finansiering för att utöka verksamheten och att anställa, detta har visats in en rad undersökningar förutom av Företagarna bl.a. av Världsbanken.³

Finansieringssvårigheterna kan ha flera olika förklaringar. Den viktigaste faktorn är dock svårigheterna att få nya krediter och att utvidga befintliga banklån samt den höga kostnaden för banklån. Kostnaderna för banklån och krediter till företag tycks fortfarande vara höga i förhållande till aktiemarknadens avkastning och det låga ränteläget. Troliga förklaringar är bristfällig information mellan kreditgivare och låntagare, men också regelverk som påverkar finansieringsaktörernas utlåning till företag. Vissa regionala skillnader tycks också finnas vad gäller bankernas roll som kreditgivare till företag i regionen.

Majoriteten av alla företag använder egna medel i form av löpande intäkter och befintligt kapital till att finansiera företagets investeringar. En relativt stor andel av alla företag använder också checkkredit för att finansiera löpande verksamhet och investeringar. Skillnaden i ränta på utnyttjad checkkredit kan förväntas vara betydande mellan företag i olika storleksklasser, baserat på antal anställda etc. Räntekostnaderna kan därför vara betydligt högre för de mindre bolagen och generellt högre än vad som kan förväntas av det allmänna ränteläget i ekonomin.

I många företag finansieras också stora delar av investeringarna med tillskott eller lån från ägaren samt dennes familj. Detta resultat beskriver på ett tydligt sätt hur företagande innebär en betydande privatfinansiell risk för företagaren och dennes familj.

Figur 18 Finansieringssätt (företag som har investerat)

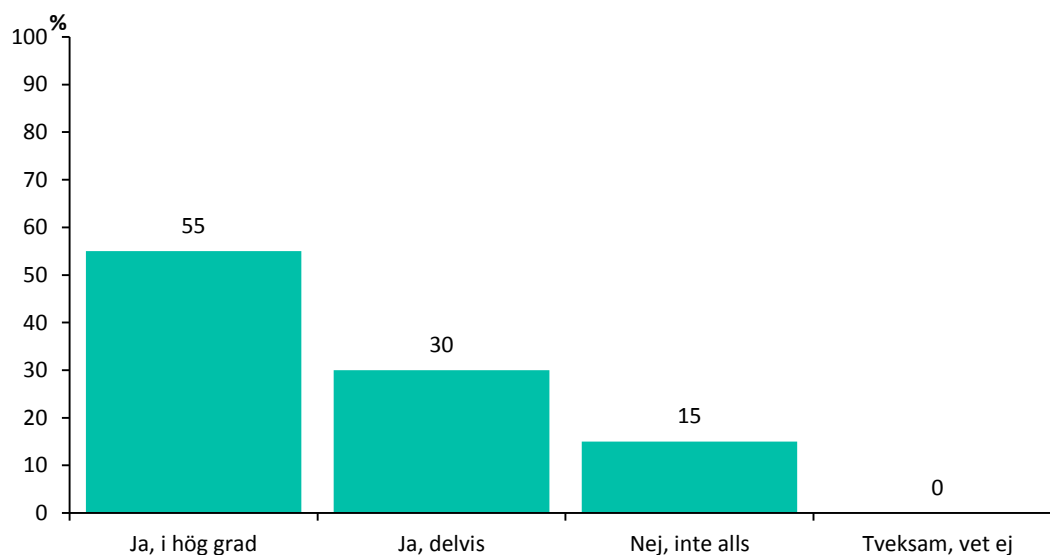
³ Sweden's Business Climate A Microeconomic Assessment, World Bank 2015.

I Företagarnas senaste finansieringsrapport svarade 47 procent av företagen att de upplever det som ganska eller mycket svårt att få extern kredit för att finansiera företagets investeringar och löpande verksamhet. Större företag har emellertid ofta betydligt lättare att finansiera sin verksamhet och investeringar med extern finansiering.⁴

Bankens lokala förankring och bemötande

Omkring hälften av alla företag i landet anser att deras bank har en hög grad av lokal förankring (48 procent). 28 procent av landets företag upplever att banken delvis har en lokal förankring. I länet är motsvarande siffror något högre och totalt anger 85 procent att deras bank har en delvis eller i hög grad lokal förankring. Samtidigt upplever strax under var femte företag i landet som helhet och 15 procent i Blekinges län att deras bank inte har någon lokal förankring.

Figur 19 Upplever du att företagets bank har en lokal förankring?

När det gäller bankernas rådgivande roll till företagen upplever 57 procent av företagen på riksnivå att de får ett delvis eller i hög grad personligt och engagerat bemötande i kreditprövningsfrågor. Bland företagen i Gävleborg är motsvarande andel 66 procent, dvs. något fler upplever ett engagerat bemötande.

⁴ Se bl.a. Småföretagen vill växa – men saknar finansiering, Företagarnas finansieringsrapport 2015.

Figur 20 Upplever du att ni får ett personligt och engagerat bemötande i kreditprövningsfrågor?

